

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона је члан 97. тачка 9. Устава Републике Србије, према коме Република Србија уређује и обезбеђује систем заштите и унапређења животне средине.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

У складу са Уставом Република Србија уређује систем заштите животне средине доношењем закона којим се остварује заштита здравља људи и животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења. Овај циљ ће бити постигнут уређивањем производње, промета и коришћења извора нејонизујућих зрачења, као и прописивањем мера заштите од најонизујућих зрачења.

Доношење Закона о заштити од нејонизујућих зрачења је неопходно, јер је стање у области заштите од нејонизујућих зрачења у Републици Србији незадовољавајуће и стално се погоршава. Сада се извори нејонизујућих зрачења у животној средини користе у великој мери неконтролисано. Нису уређене мере заштите здравља људи и заштите животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења у коришћењу извора нејонизујућих зрачења. Не постоји база података о врсти, карактеристикама и броју извора нејонизујућих зрачења који се користе у животној и радној средини. Доношењем Закона спречио би се неконтролисани увоз извора нејонизујућих зрачења који могу да угрожавају здравље људи, а чије коришћење није дозвољено у другим земљама, јер су оне већ донеле регулативу везану за заштиту од нејонизујућих зрачења.

Према доступним подацима у земљама Европске уније и ЕФТА (European Free Trade Agreement - Европски уговор о слободној трговини) текућа регулатива из области заштите од нејонизујућих зрачења је доста фрагментисана. Према једној релативно новој студији CENELEC-а (Европског комитета за стандардизацију из електротехнике) за потребе Европске комисије, постоји преко 130 закона, правилника, стандарда и препорука у области заштите од радио-фреквенцијског зрачења, а које су донеле поједине земље чланице. Донето је и неколико директива Европске уније из области заштите од нејонизујућих зрачења. Од посебног је значаја препорука Савета Европе од 12. јула 1999. број 1999/519/ЕС, како за Закон тако и за подзаконска акта јер одређује границе излагања ЕМ пољима. Од бивших република претходне Југославије, Република Хрватска је 1999. године донела Закон о заштити од нејонизирајућих зрачења, а Република Словенија је 1996. године донела Уредбу о електромагнетском зрачењу у природној и животној околини.

Нацрт закона о заштити од нејонизујућих зрачења базира се на досадашњим сазнањима из области заштите од ових зрачења и на подацима о регулативи и њеном садржају из ове области Европске уније и других земаља (САД, Канада, Јапан, Аустралија и др.). Овим законом се настоји да се, на најширој основи и на свеобухватан начин уреде начела, услови и мере заштите здравља људи и животне средине од штетног дејства нејонизујућих зрачења у коришћењу извора нејонизујућих зрачења, надзор над спровођењем тих мера и одговорност.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА

Основне одредбе (члан 1. и 2)

У овом поглављу дефинише се предмет закона и значење појединих израза употребљених у закону, а у циљу јаснијег и прецизнијег разумевања одредби закона.

Начела (члан 3)

Утврђују се начела заштите од нејонизујућих зрачења у Републици Србији и то: *начело забран, начело сразмерности и начело јавности* (члан 3).

Мере заштите од нејонизујућих зрачења (члан 4-12)

У члану 4. дате су мере заштите од нејонизујућих зрачења.

Због свог општег значаја у члану 5. утврђена је основа за систематско испитивање и праћење нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини, ко и под којим условима може да обавља ово испитивање, као и обавезе тих субјеката према министарству.

Члан 6. и чл. 8-12. односе се на обавезе субјеката који користе изворе нејонизујућих зрачења од посебног интереса како у погледу испуњености услова за обављање ових делатности, тако и у погледу вођења евиденција, обавештавања о ванредном догађају, као и обезбеђивања испитивања нивоа зрачења извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса. У овом поглављу утврђује се ко може да врши испитивање нивоа зрачења извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса.

Министар прописује: границе излагања нејонизујућим зрачењима; изворе који се сматрају изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, као и начин њиховог испитивања; ближу садржину евиденције извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса; врсте извора нејонизујућих зрачења од посебног интереса за које је обавезно испитивање нивоа нејонизујућег зрачења, као и период њиховог испитивања; ближе услове које морају да испуњавају лица која врше послове систематског испитивања нивоа нејонизујућих зрачења, као и начин и методе систематског испитивања нивоа нејонизујућих зрачења у животној средини.

Надзор (члан 13 - 15)

Управни надзор на применом одредаба овог закона врши Министарство, покрајински орган управе надлежан за послове заштите животне средине, односно орган јединице локалне самоуправе надлежан за послове заштите животне средине. Инспектор за заштиту животне средине у вршењу инспекцијског надзора овлашћен је да врши контролу и изриче одређене мере. Такође је утврђено ко може обављати послове инспектора за заштиту животне средине, као и то да инспектор има легитимацију и ознаку чију садржину и изглед прописује министар.

Надлежност за решавање о жалби (члан 16)

Прописано је решавање о жалби на решења инспектора за заштиту животне средине, о жалби на решење аутономне покрајине, односно на решење министарства.

Казнене одредбе (члан 17 - 19)

Законом су утврђени привредни преступ и прекршај за привредно друштво,

предузеће или друго правно лице, као и за одговорно лице у правном лицу, као и за предузетника чије су радње издиференциране у складу са Законом о привредним преступима и Законом о прекршајима.

Прелазне и завршне одредбе (члан 20 - 22)

Овим одредбама утврђује се прилагођавање пословања предузећа и другог правног лица и предузетника са одредбама овог закона као и ступање на снагу закона.